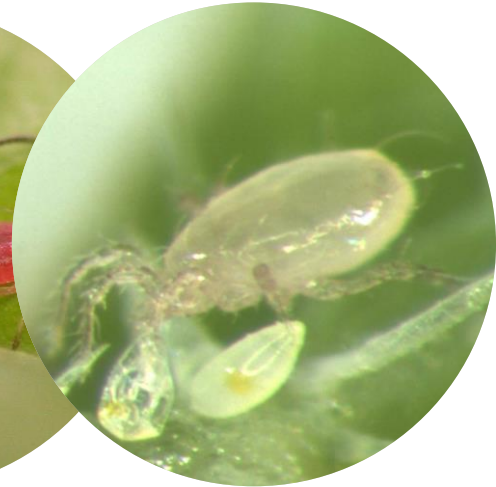
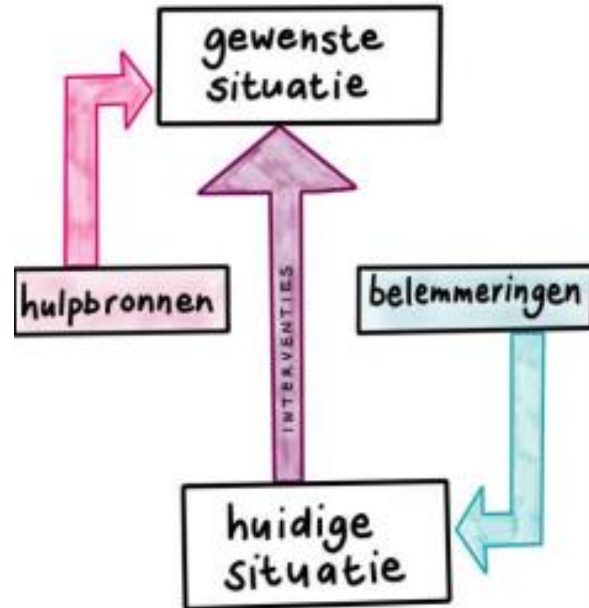
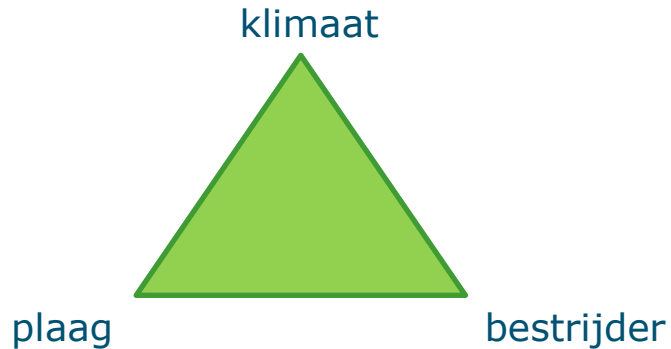

Workshop Jaarrond Biologische Bestrijding

Hoofdvraag

- Hoe optimaliseer je de bestrijding onder minder gunstige omstandigheden

Twée voorbeeldgewassen

- Gerbera – witte vlieg – Chantal en Marcel
- Paprika – bladluis – Hessel, Chantal en Nathan

Project heeft gelopen van 2019/2020-2024

Gefinancierd door:

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TOPSECTOR
TUINBOUW & UITGANGSMATERIALEN

Stichting
Kennis in je Kas

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH
GLASTUINBOUW
CLUB VAN 100
LEADING IN HORTICULTURAL INNOVATION

Glastuinbouw
Nederland

Hartelijk dank voor
uw aandacht!

To explore
the potential
of nature to
improve the
quality of life

Instructions

Go to

www.menti.com

Enter the code

51 91 09 9

Or use QR code

Jaarrond Biologische bestrijding - Gerbera -

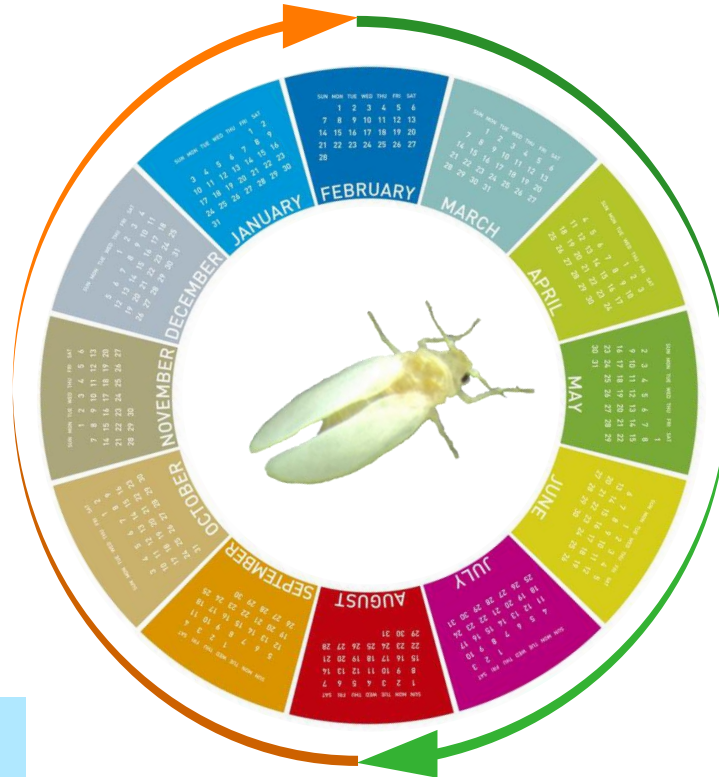

Huidige Situatie Gerbera

Opbouw wittevlieg druk
winter

chemische bestrijding
'schoon de winter in'

Voorjaar:

Start inzet biologische
bestrijders:
Roofmijten; *Encarsia
formosa*; Delphastus
(alleen in haarden)

Zomer:

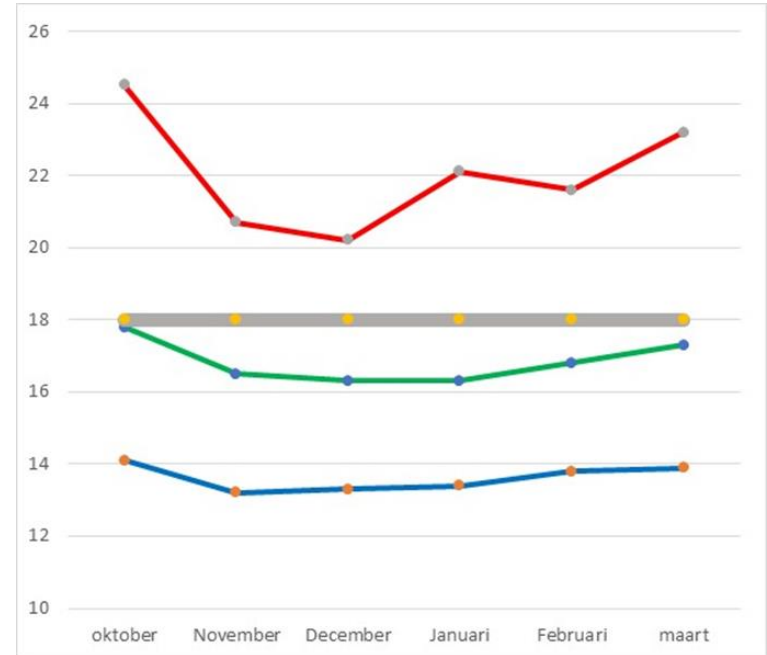
Veel toegevoegde waarde
E. formosa;

Wat zijn de knelpunten van het huidige systeem?

Wat zijn de knelpunten van het huidige systeem?

- Gebruik chemie in de winter
- Minder middelen ter beschikking
- Lage teelttemperatuur zorgt voor minder activiteit bestrijders
- Verhouding tussen bestrijders en wittevlieg laag in voorjaar
- Bij toename temperatuur risico dat de bestrijders plaagontwikkeling niet bijhouden

Vraag: hoe kan je de effectiviteit van biologische bestrijding in de winter vergroten?

Vraag: hoe kan je de effectiviteit van biologische bestrijding in de winter vergroten?

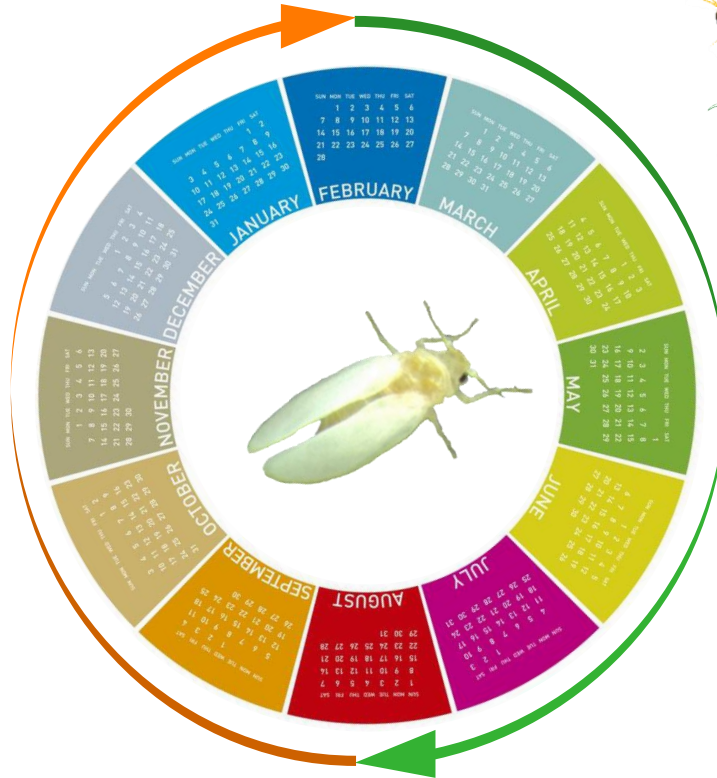
- Andere bestrijders
- Geen chemische middelen
- Bijvoeren
- Bankerplanten
- Nachtonderbreking

Nieuwe strategie winter

Jaarrond standing army Roofwantsen en roofmijten

Herfst + Winter:

 standing army in stand houden:
Bijvoeren
Bankerplanten
1 uur nacht onderbreking

Voorjaar:

Toevoeging extra
bestrijders + bijvoeren
Roofwantsen

Wel actief bij lage
teelttemperatuur

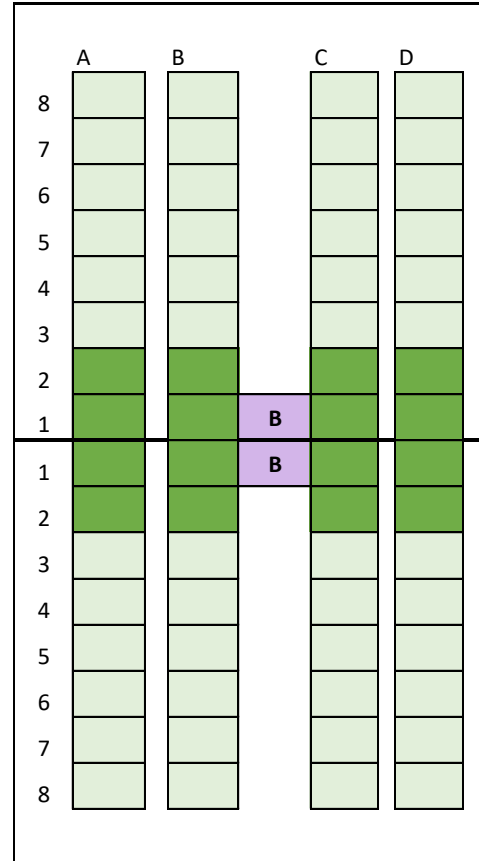
Proefopzet

Kas 1: 11,5 licht

Kas 2: 11,5 licht + 1 uur nachtonderbreking

lichtintensiteit 80 micromol/m²/s

Verbascum thapsus (koningskaars)

Introducties bestrijders als standing army

Introductie Standing army vanaf week 41

- *T. Montdorensis*
- *Orius majusculus*
- *Dicyphus errans* op 2 bankerplanten (*Verbascum thapsus*)

Introductie plagen

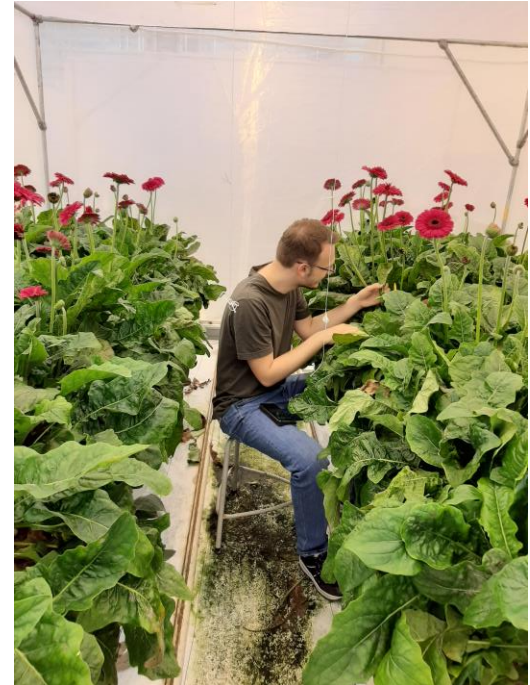
Introductie plagen vanaf week 46:

- Kaswittevlieg 5 keer 10 wv per plant
- Echinotrips 3 keer 10 trips per plant

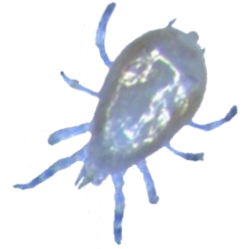

Monitoring

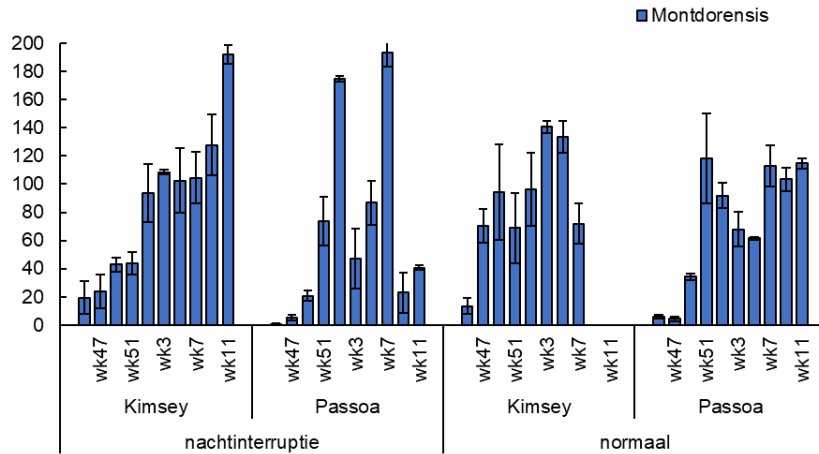
10 gerbera planten en 2 bankers per kooi. Eén maal per twee weken.

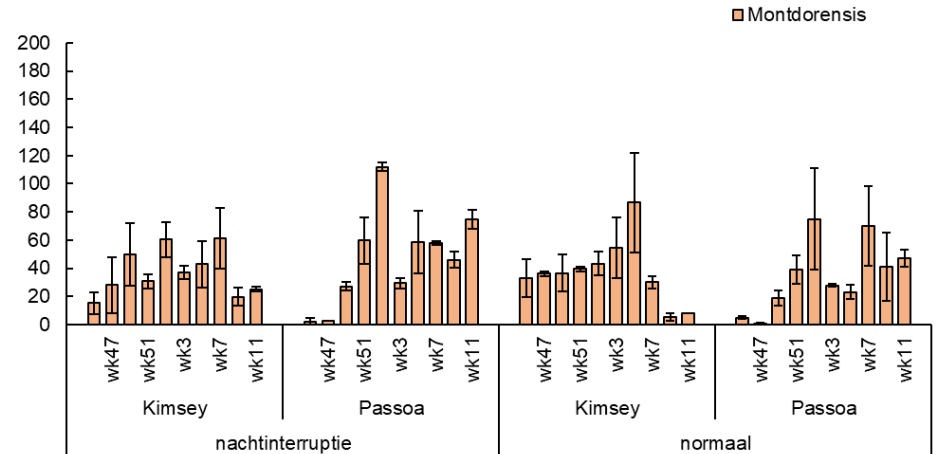
Resultaten T. Montdorensis

Montdorensis per plant
planten met HQ artemia

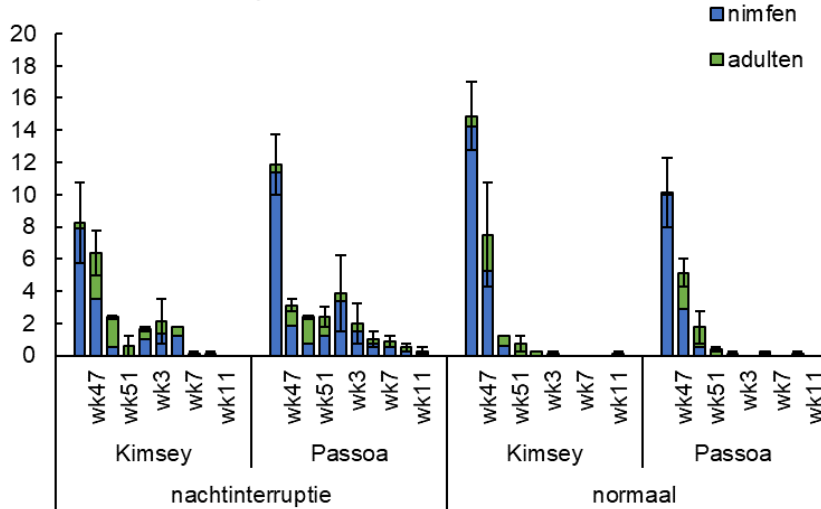
Montdorensis per plant
planten zonder HQ artemia

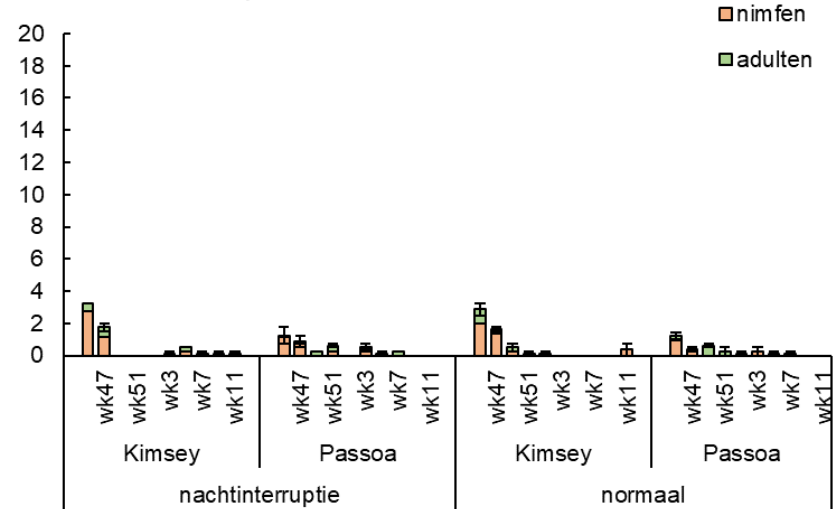
Resultaten Orius Majusculus

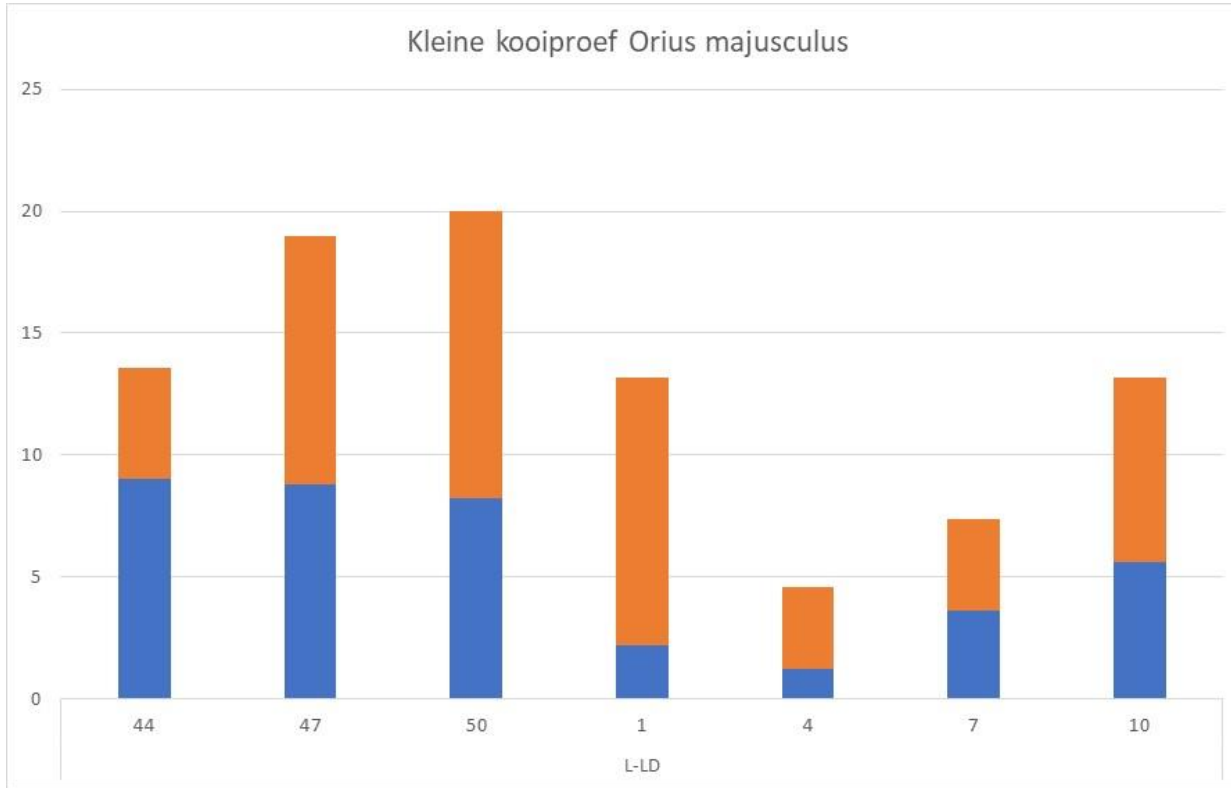
Orius per plant (bladeren)
planten met HQ artemia

Orius per plant (bladeren)
planten zonder HQ artemia

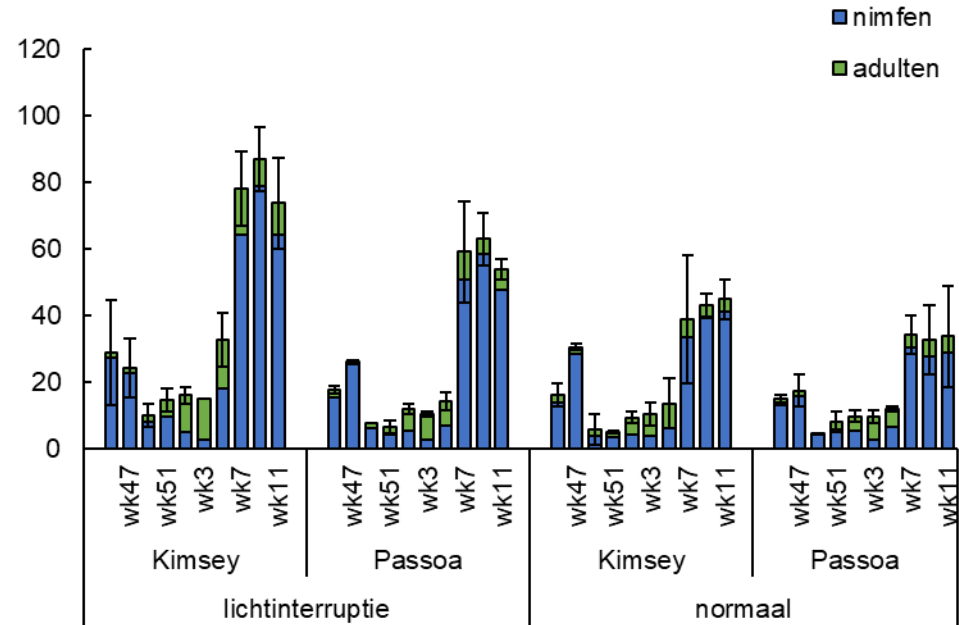
Kleine kooiproef Orius majusculus

Dicyphus bankerplant

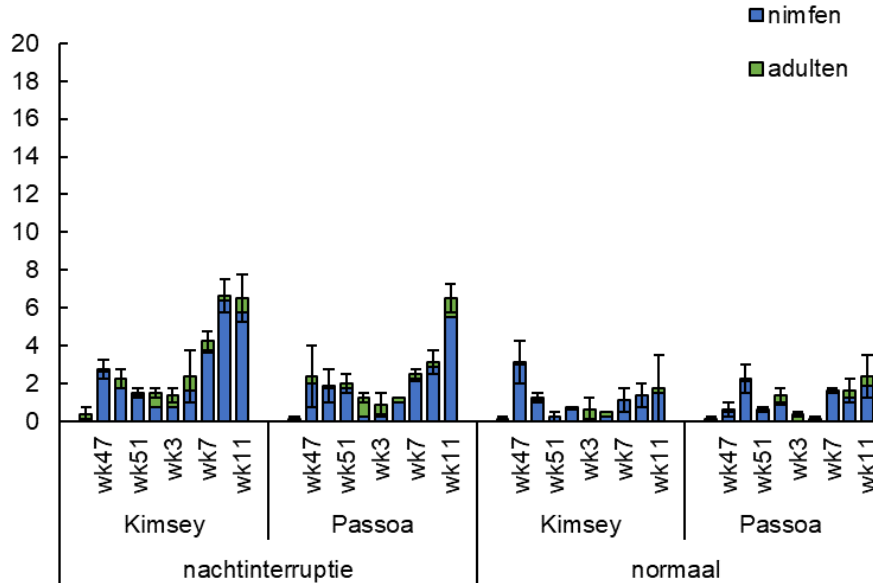
Dicyphus errans per Verbascum bankerplant

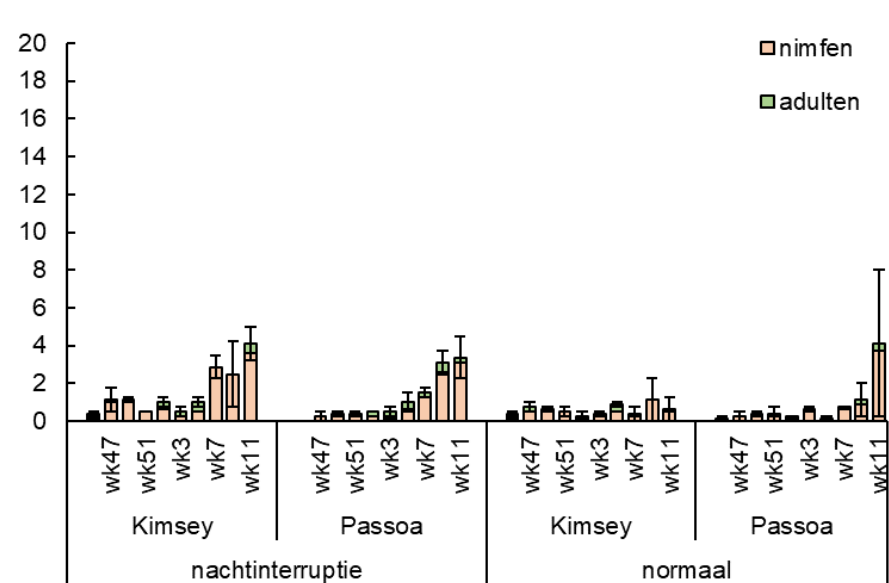
Resultaten *Dicyphus errans*

Dicyphus errans per plant (bladeren)
Planten met HQ artemia

Dicyphus errans per plant (bladeren)
planten zonder HQ artemia

Samenvattend

- Succesvolle plaagbeheersing in beide kassen
- Bijvoeren *T. montdorensis* helpt de populatie succesvol de winter door.
- Populatie *Orius majusculus* neemt langzamer af in de kas met lichtonderbreking. Uitsterven populatie waarschijnlijk door concurrentie met *T. montdorensis*
- Snellere *D. errans* toename in het vroege voorjaar in de kas met 1 uur lichtonderbreking
- *D. errans* neemt toe in de tijd. Geen voerconcurrentie door bijvoeren op bankers en mobiliteit soort.
- Succesvol gebruik bankerplanten interessant voor aanvullend onderzoek → Uitgevoerd door mijn collega's

Workshop '*Jaarrond biologische plaagbestrijding*' PAPRIKA

Belangrijkste knelpunten Paprika

Uitkomsten interviews

- Twee bladluispieken in april-mei en september
- Soms al eerder in het jaar bladluis (trend)
- Belangrijkste bestrijders:

Belangrijkste knelpunten Paprika

Problemen bestrijders Aphidoletes:

- Populatie opbouw soms moeizaam begin teelt
- Hyperpredatie eitjes door roofmijten

Belangrijkste knelpunten Paprika

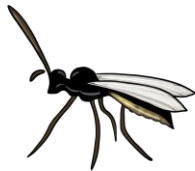
Problemen bestrijders Sluipwespen:

- Lage parasiteringsgraad
- Hyperparasitering (Bloemhard 2014)

Seizoensgebonden problemen biologische bestrijding Bladluis

Meer diversiteit bladluisbestrijders belangrijk

QUIZ!

Diversificatie bladluisbestrijding Paprika

P14

Propylea quatuordecimpunctata
(Schaakbordlieveheersbeestje)

Zweefvliegen

Eupeodes corollae
(Terrasjeskommazweefvlieg)

Diversificatie bladluisbestrijding Paprika

- P14 daglengte gevoelig!
- Geen voedsel (bladluis) = geen populatie opbouw

P14
Propylea quatuordecimpunctata

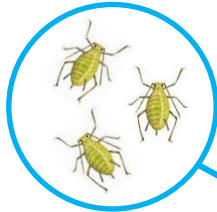
Zweefvliegen
Eupeodes corollae

QUIZ!

Vervroegen inzet P-14 en zweefvliegen met 'illuminated banker plants'

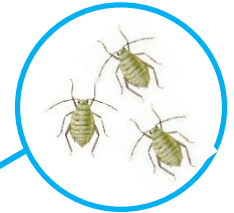
P-14

Graanluis
(*Sitobion
avenae*)

Zweefvliegen
Eupeodes corollae

Melige koolluis
(*Brevicoryne
brassicae*)

Onderzoeksvragen

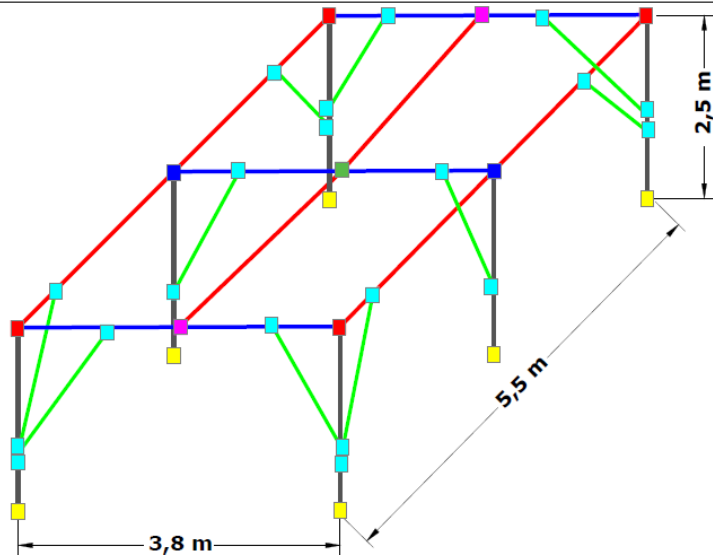

- *Kunnen we vroeg in het jaar met behulp van een combinatie van bankerplanten (wintertarwe en/of spruitkool) en nectarplanten (Alyssum) 'standing armies' van P-14 lieveheersbeestjes en Euclyptus corollae zweefvliegen opbouwen?*
- *Hoe effectief kan bladluis (Myzus persicae) in paprika hiermee in de late winter/voorjaar worden bestreden?*
- *Wat is het voordeel van een lokale lichtbron boven de bankerplanten voor a) de opbouw van de 'standing armies' en b) de bestrijding van bladluis?*
- *Is het effectiever met een bankerplant systeem van a) alleen wintertarwe + alternatieve bladluis te werken of b) met een combinatie van wintertarwe & spruitkool + alternatieve bladluis?*

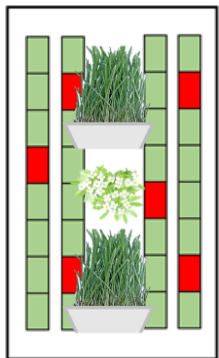
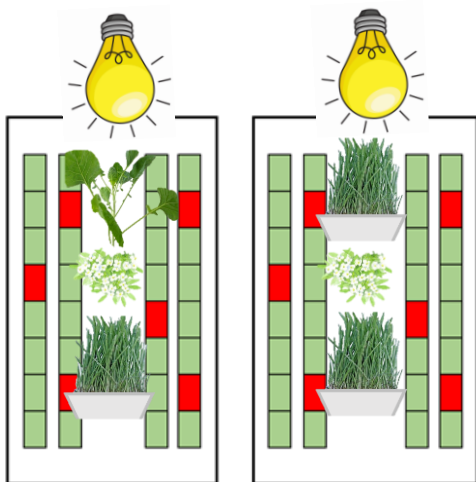

Proefopzet

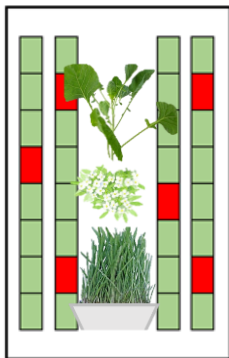
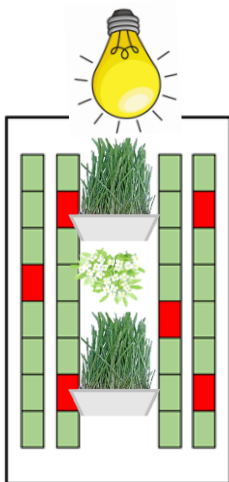
Frame, ca 5,5 x 3.8 x 2,5 m,

Behandelingen

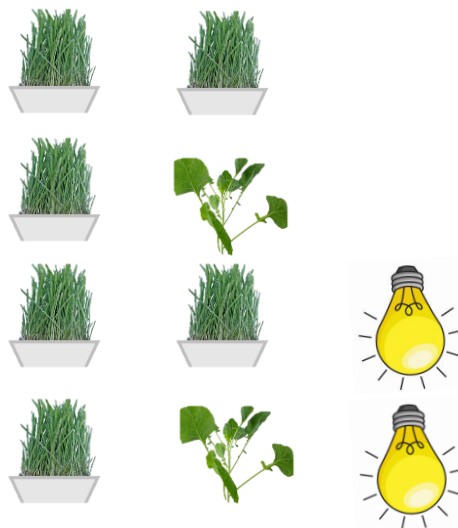

BL BL BL BL

BL BL BL BL

4 Behandelingen

Alle kooien:

2 x 3 paartjes
(wk 2 & 4)

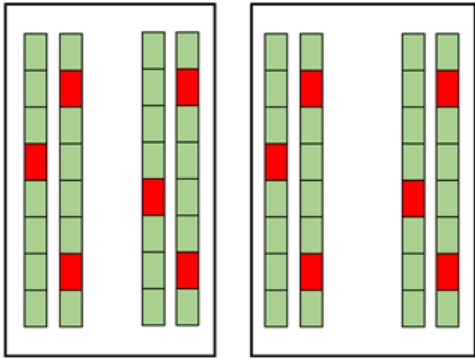
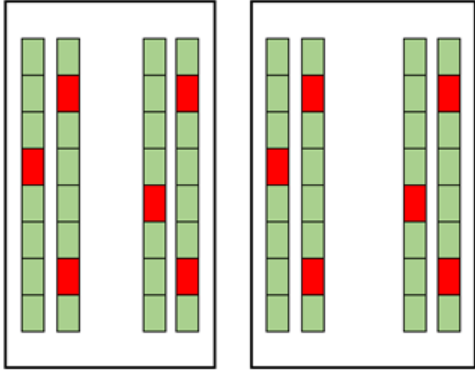

2 x 3 paartjes
(wk 2 & 4)

30 Bladluis per
plant
(wk 7)

Waarnemingen

Wekelijks

- 6 uitzet, 6 random planten
- 3 stengels per plant, 3 blad per strata: Laag, Midden, Hoog en Kop

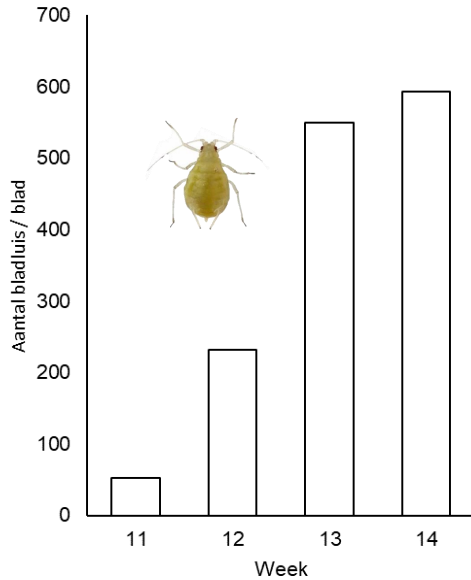
- Alle stadia tijdens observaties bladluis
- Larven, poppen en adulten op de bankers
- Adulten op en in de kooi

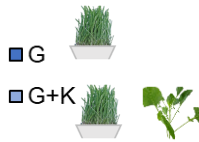
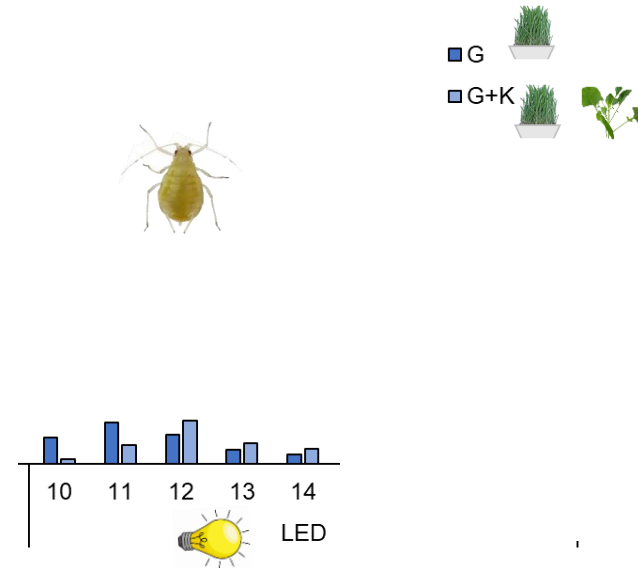
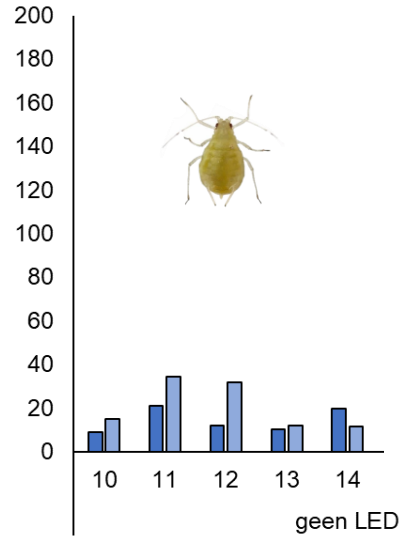
Resultaten Bladluisonwikkeling

Controle planten
luis per blad (n=16)

Gemiddeld # bladluizen per blad (n = 12)
Planten waarop bladluis is uitgezet

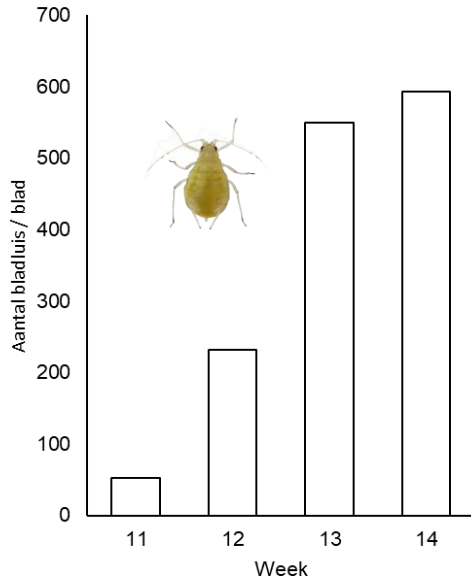
QUIZ!

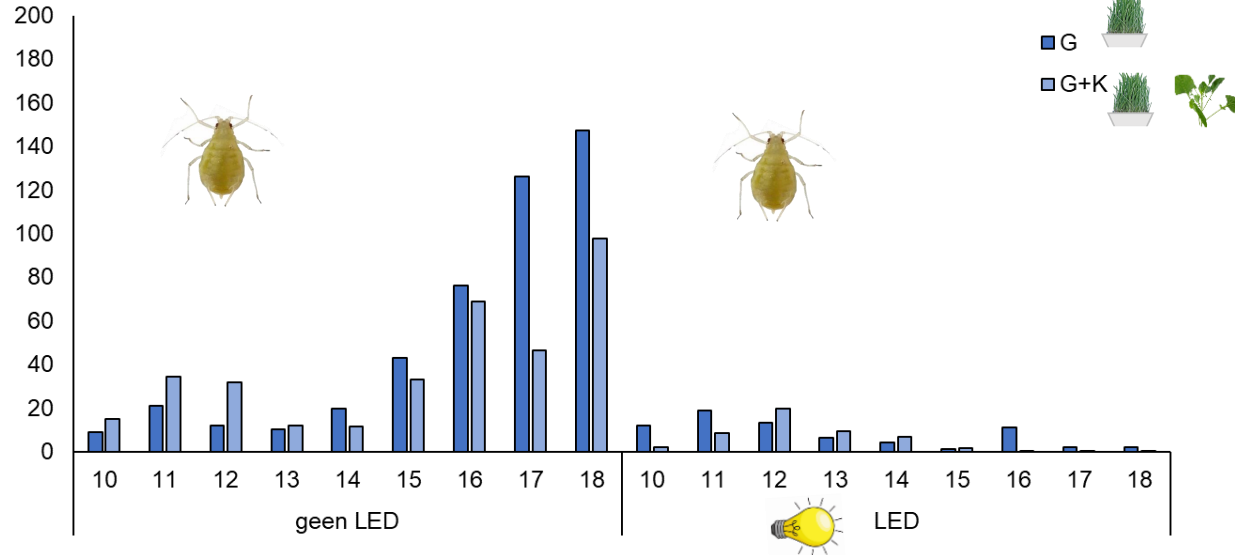
Resultaten Bladluisonwikkeling

Controle planten
luis per blad (n=16)

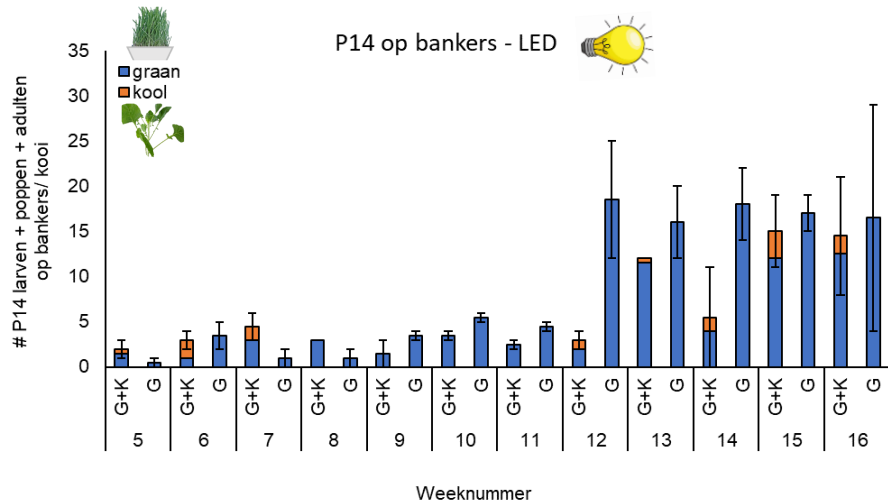
Gemiddeld # bladluizen per blad (n = 12)
Planten waarop bladluis is uitgezet

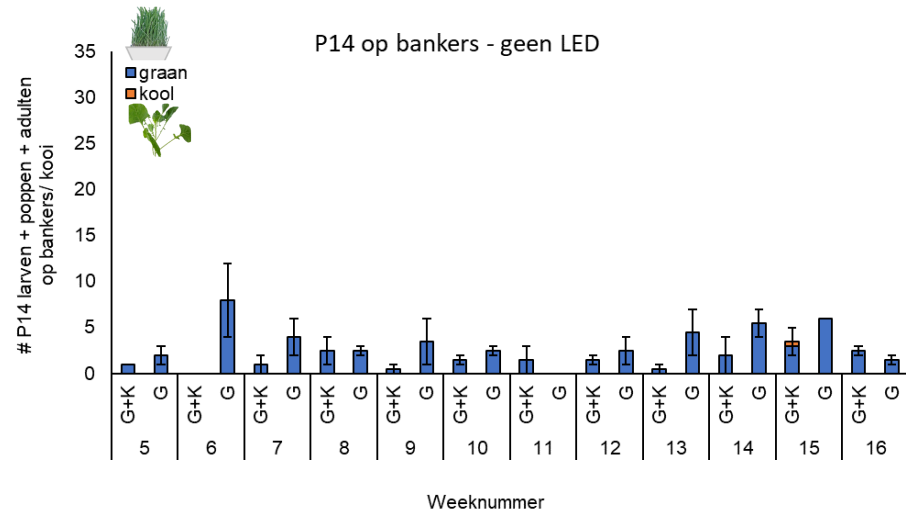
Resultaten P14

P14 op bankers - LED

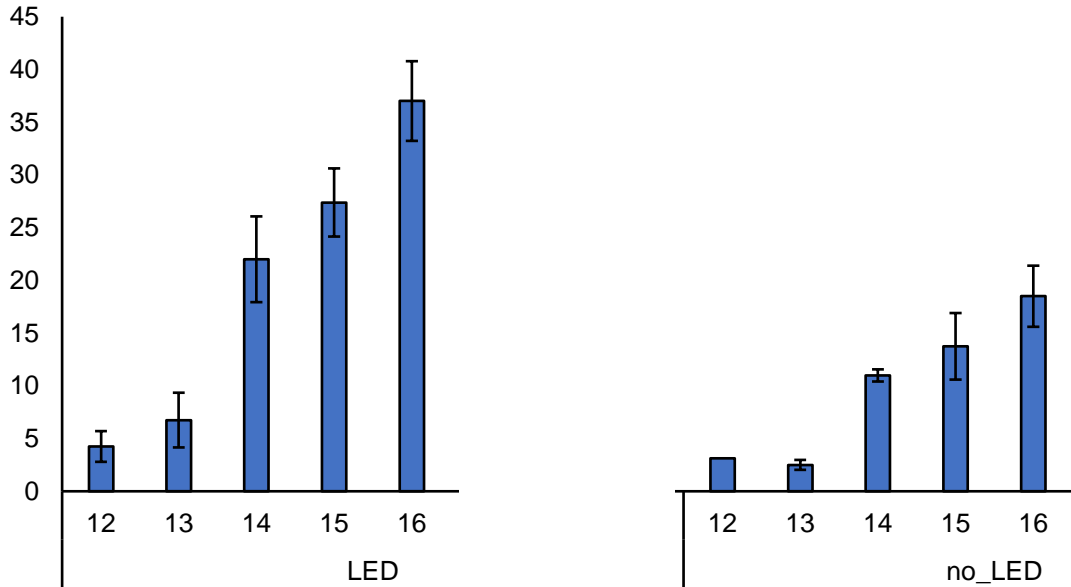
P14 op bankers - geen LED

Resultaten P14

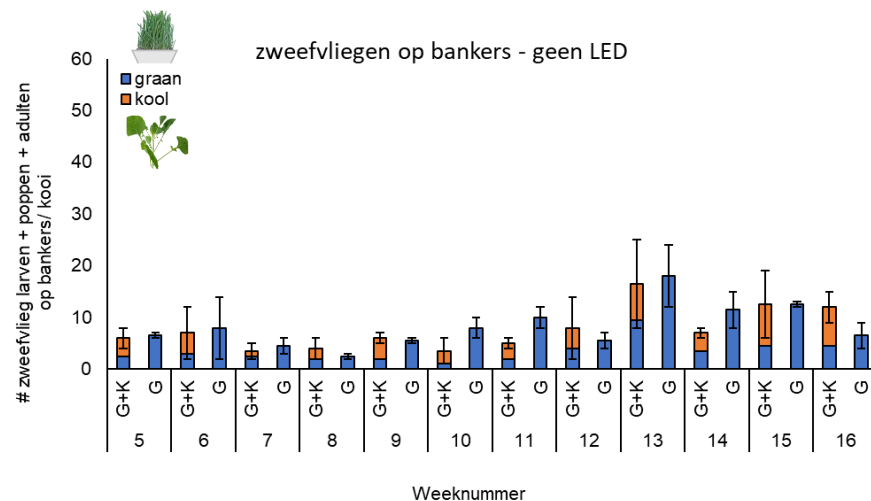
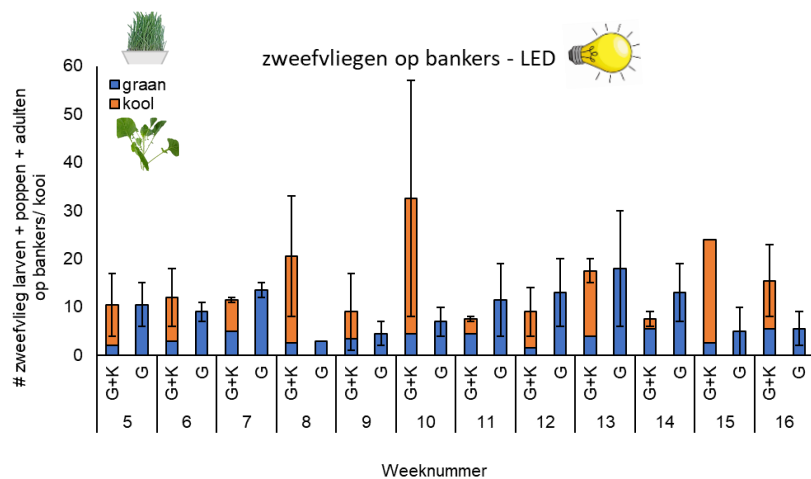

Schatting # P14 adulten per kooi

Resultaten Zweefvliegen

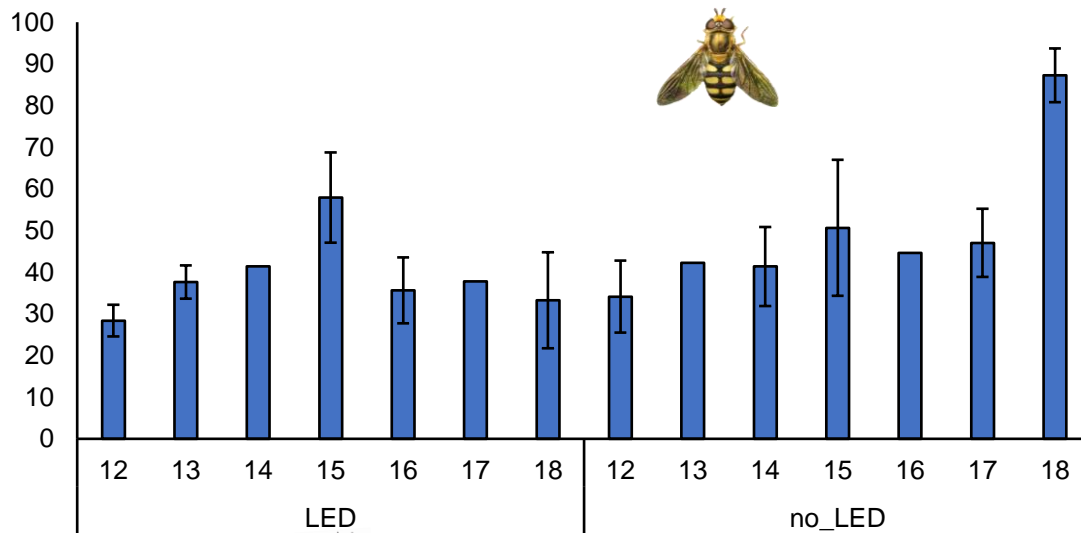

Resultaten Zweefvliegen

volwassen zweefvliegen per kooi

Conclusies

- Kunnen we vroeg in het jaar met behulp van een combinatie van bankerplanten (wintertarwe en/of spruitkool) en nectarplanten (Alyssum) 'standing armies' van P-14 lieveheersbeestjes en Eupeodes corollae zweefvliegen opbouwen?
- **Ja, van beide bestrijders was een sterke populatie opbouw te zien.**
- Hoe effectief kan bladluis (Myzus persicae) in paprika hiermee in de late winter/voorjaar worden bestreden?
- **Sterk effect aanwezigheid bestrijders op ontwikkeling Bladluis.**
- Wat is het voordeel van een lokale lichtbron boven de bankerplanten voor a) de opbouw van de 'standing armies' en b) de bestrijding van bladluis?
- **Met name de vroege populatie opbouw van P14 profiteerde van de aanwezigheid LED verlichting. Dit voorkwam dat bladluis populatie explodeerde!**
- Is het effectiever met een bankerplant systeem van a) alleen wintertarwe + alternatieve bladluis te werken of b) met een combinatie van wintertarwe & spruitkool + alternatieve bladluis?
- **Geen effect van de soort bankerplant op populatie ontwikkeling P14 en zweefvliegen.**

Bedankt voor uw aandacht!

Vragen?